

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2013. október hó 15. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A különös visszaesőként elkövetett emberölés bűntettének kísérlete miatt ... ellen indított büntetőügyben a Szolnoki Törvényszék 2013. évi április hó 23. napján kihirdetett 8.B.692/2012/41. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott cselekményét a Btk. 160. § (1), (2) bekezdés h) pontja szerint minősíti.

Megállapítja, hogy a vádlott feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő nap.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 6.000 (Hatezer) Ft a bűnügyi költség merült fel, mely az állam terhén marad.

I n d o k o l á s :

Az ügyben a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban elsőfokú bírósággént eljáró Szolnoki Törvényszék 2013. április 23. napján kihirdetett 8.B.692/2012/41. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés bűntettének kísérletében (Btk. 166. § (1) bek., (2) bek. h) pont), ezért 11 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett még a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítása felől, az eljárás során lefoglalt bűnjelek további sorsáról, egyéb törvényes útra utasította ... magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt, valamint a felmerült bűnügyi költségből a vádlottat 458.647 Ft megfizetésére kötelezte, míg megállapította, hogy 225.140 Ft az állam terhén marad.

Az ítélet ellen a kihirdetéskor fenntartott nyilatkozattételi határidőn belül egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, mely a főbüntetésként kiszabott fegyház tartamának súlyosítására irányult, álláspontja szerint az irányadó büntetési tételkeret törvényi minimumát alig meghaladó szabadságvesztés eltúlzottan enyhe. Ugyanakkor a fellebbezésben megjelölt büntetéskiszabási körülmények, a cselekmény kiemelt tárgyi súlya

és a vádlott személyében rejlő fokozott társadalomra veszélyesség lényegesen hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabását indokolja.

Az első fokú határozatot másfelől védelmi fellebbezések támadták, ugyanis azzal szemben a vádlott „vádejtés” érdekében, míg védője a tényállás téves megállapítására irányuló, felmentést célzó jogorvoslati nyilatkozattal élt.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.491/2011/12-I. számú átiratában a védelmi jogorvoslatokat megalapozatlannak jellemezte, míg az ügyészt fenntartotta. Álláspontja szerint a vádlott többszörös büntetettsége, az általa megvalósított elkövetési mód kitartó volta, a provokatív, kezdeményező szerep és az elkövetés garázda jellege is nyomatékos súlyosító körülményként jelentkeznek. Ugyanakkor nem osztotta az első fokú ítélet vádlotti tudattartalomra levont következtetését, mivel az alanyi és tárgyi tényezők egyaránt az eshetőleges szándék megállapítására nyújtanak alapot. Ennek ellenére a hivatkozott súlyosító körülmények nagy számára tekintettel indokoltnak találta a szabadságvesztés jelentős súlyosítását, az ítéleti tényállás kisebb körben megmutatkozó helyesbítése és kiegészítése mellett.

A bejelentett fellebbezések elintézésére az ítélőtábla a Be. 361. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött ki, melyen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség jelen lévő képviselője a már előterjesztett írásbeli átiratban foglaltakat fenntartotta, azon túlmenően az első fokú határozat személyi részének további kiegészítését indítványozva. Kifejtette álláspontját a Btk. 2. §-ában írtak körében, illetve a megismételt eljárásban felhasznált bizonyítékok törvényes voltát emelte ki. Ezzel együtt a fellebbezésben feltárt többlet súlyosító körülmények miatt a fegyházbüntetés középmértéket elérő számottevő súlyosítására, egyéb rendelkezéseiben pedig az első fokú határozat helybenhagyására tett indítványt.

Az ugyancsak fellebbező védő a korábban felhozott indokok mellett megkérdőjelezte a vádlott tudattartalmára levont első bírói következtetést, indítványozva, hogy a másodfokú bíróság az emberölés kísérlete miatt emelt vád alól felmentő rendelkezést hozzon, másodlagosan pedig a cselekményt enyhébben minősítve testi sértés büntetében állapítsa meg a vádlott büntetőjogi felelősségét.

A vádlott ugyancsak a bűncselekmény vádja alóli felmentést célzó indítványt terjesztett elő, vitatva az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok hitelességét, egyben lényegében jogos védelmi helyzetre hivatkozott, előadta ugyanis, hogy gyakorlatilag ő szenvedett el bántalmazást a cselekmény során.

Az előterjesztett kölcsönös fellebbezésekre figyelemmel az ítélőtábla a Szolnoki Törvényszék ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében bírálta felül a Be. 348. § (1) bekezdés értelmében.

A felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a hatályon kívül helyező végzés iránymutatásait szem előtt tartva, alaposan és körültekintően folytatta le, ügyfelderítési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett. Eljárása mentes az

abszolút eljárási hibáktól és olyan lényeges relatív eljárási szabályt sem sértett, amely az érdemi elbírálást kizárná.

Ítélté túlnyomórészt megalapozott, azonban az elsőfokú bíróság által rögzített tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával - az iratok tartalma alapján - kisebb részben szükséges kiegészíteni a következők szerint.

A vádlott az első fokú ítélet 3. oldalán rögzített elítélésein túlmenően is többszörösen büntetett előélettel bír:

- A Püspökladányi Városi Bíróság 1985. június 7. napján kihirdetett, s ugyanaznap jogerős 2.B.30/1985/4. számú ítéletével 2 rb. társtettesként elkövetett jármű önkényes elvételének büntette miatt halmazati büntetésül 4 hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Elkövetési idő: 1984. október 21.

- A Püspökladányi Városi Bíróság 2.B.419/1987/12. számú, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 1.Bf.300/1988/6. számú, 1988. május 24. napján jogerős ítéleteivel társtettesként nagyobb kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás büntette és más bűncselekmények miatt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elkövetési idő: 1987. április 27. - 1987. október.

- A Püspökladányi Városi Bíróság 2.B.100/1999/4. szám alatt 1999. október 26. napján kihirdetett és 1999. október 27. napján jogerős ítéletével lopás vétsége miatt 6 hónap fogházbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Elkövetési idő: 1999. május 1.

- A Püspökladányi Városi Bíróság 2.B.74/2001/7. sorszámú, 2001. november 6. napján kelt, s 2004. február 26. napján jogerős ítéletével súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt 50 nap közérdekű munka büntetésre ítélte. Elkövetési idő 2001. február 6.

- A vádlott a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság, mint elsőfokú bíróság B.533/2002/9. számú és a Szegedi Ítéltőábla Bf.I.49/2003/22. számú határozataival jogerősen elbírált emberölés büntettének kísérletét 2002. február 19. napján követte el.

- Az első fokú ítélet 5. oldal utolsó bekezdésében foglaltak azzal egészítendőek ki, hogy a mellkas elülső felszínén, a proc. xypho. sterni felett 1 cm széles, haránt irányú szúrt sebzés, a szúrcsatorna kb. 15 fokos szögben lefelé, kb. 3-4 cm-re a subcutisban végződik, üregbe nem hatol. A III. sternocostalis ízület felett 1,5 x 0,5 cm-es szúrt sebzés, amely a szegycsont irányába, fentről-lefelé kb. 7 cm mélyre halad.

Ugyanakkor az ügyészi átirattal jelzett, az ítélet 5. oldal 2. bekezdésében idézett terhelti kijelentés javítása az ítéltőábla álláspontja szerint szükségtelen, mivel az szövegbe ágyazva, az adott bekezdésben írtak és a történeti tényállás egésze ismeretében egyértelműnek tekinthető, másrészt szó szerint került átemelésre az elsőfokú bíróság által szavahihető tanúként értékelt ... vallomásából (nyomozási iratok II. kötet 347. oldal 3. bekezdés).

Az iratok ismeretében így kiegészített tényállás már mindenben megalapozott, mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, ezért a Be. 352. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel a másodfokú eljárásban is irányadónak tekinthető. Kisebbségi pontosítást igényel viszont a határozat bevezető része, mivel az elsőfokú bíróság ítéletét nyilvánvalóan nem külön tárgyalások, hanem az egységesség folytán több határnapon tartott tárgyalás alapján hozta meg.

Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából szükséges és lehetséges bizonyítékokat maradéktalanul feltárta, azokat mérlegelési körébe vonta, s egyenként és összességükben is megfelelően értékelte. Részletes és meggyőző indokokat vonultatott fel arra, hogy mely bizonyítékot tekint hitelt érdemlőnek, mire alapítja ítéletének tényállását, s miért vetette el a vádlott bűnösségét tagadó védekezését.

Mivel a vádlottra kedvezőbb, eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, az eredményre nem vezethetett, ugyanis a tényállás helyessége esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség (Be. 351-352. §-ai).

A törvényszék helytállóan következtetett a vádlott bűnösségére, hiszen a tényállásban alappal rögzített körülmény szerint a sörözőben folytatott kölcsönös szidalmazást követően - kétségtelenül a sértett felvetésére, ám - a helyiség előtt kívánta egyaránt a vádlott és a sértett is a közöttük kialakult nézeteltérést - az előzmények alapján nyilvánvalóan - tettegessen rendezni. Jól nyomon követhetően mindkét fél a jogtalanság talaján állt, hiszen a kihívást a sörözőben folyamatosan provokatívan viselkedő vádlott elfogadta, emiatt viszont a jogos védelmi helyzet kérdése, illetve annak következményére vagy vélt jogos védelemre történő hivatkozás is közömbös. Adott esetben bármelyik fél javára kizárt a jogos védelmi helyzet megállapítása, az a büntetőjogi felelősségre vonásnak akadályát nem képezheti.

Ugyancsak az elsőfokú bíróság rendkívül körültekintően lefolytatott bizonyítási eljárásából, különösen a személyi bizonyítékok, valamint az igazságügyi orvosszakértői vizsgálatok alapján nyerhetett megnyugtató tisztázást, hogy a sértett által elszenvedett sérüléseket harmadik személy nem okozhatta, és kizárt az önsértés lehetősége is, melyből csakis a vádlott cselekvőségére lehetett következtetni, e körben az ítéleti indoklás nem szorul kiegészítésre.

Mind a 15. számú Irányelv, de az ugyancsak az élet- és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 2013. július 8. napján meghozott 3/2013. Büntető Jogegységi Határozat egyértelmű elhatárolást ad annak megítélése tárgyában, hogy valójában mire terjedhetett ki a vádlott szándéka.

E tekintetben az első fokú ítéletben írtaktól eltérően az ítélet táblája a fellebbezési főügyészség által kifejtettekkel értett egyet, osztva azt az okfejtést, miszerint annak ténye, hogy a sértett kizárólag egy áthatoló sérülést szenvedett el és az eljárás során feltárt további

alanyi és tárgyi tényezők ítéleti bizonyossággal kizárólag az eshetőleges szándék megállapítására nyújtanak alapot. Sem az ittas állapotban indulatos terheltségtől származó öléssel fenyegetőzés, sem a cselekmény utáni magatartása, azaz a helyszín elhagyása nem eredményezheti az egyenes szándék megállapítását. Hiszen utóbbi tevékenysége felelősség elhárító magatartásként is értelmezhető, de az eljárás során - a nyomozó hatóság körületekintő vizsgálódása ellenére - fel nem talált szűrőeszköz elrejtését is szolgálhatta. Továbbá az elsőfokú bíróság által értékelt tanúvallomások és az irányadó tényállás szerint nem hagyható figyelmen kívül, hogy a vádlott cselekvősege kifejtését követően egy darabig még a helyszínen maradt, sőt kommunikált is a sértettel, békülési szándékát jelezve, majd csak a sértett válságos állapotát felismerve hagyta el a söröző előtti területet.

A minősítés felülbírálatát illetően azt tartja indokoltnak kiemelni az ítélőtábla, miszerint a másodfokú eljárás során ismételten állást kellett foglalni abban, hogy a Btk. 2. §-ára figyelemmel az elkövetés idején vagy az elbírálás idején hatályos büntető anyagi jogi szabályok biztosítják-e a kedvezőbb elbírálást a vádlott számára, különös tekintettel a 2012. évi C. törvénnyel 2013. július 1. napjától hatályba lépett új Büntető Törvénykönyvre.

Azt, hogy az új büntető törvény enyhébb elbírálást tesz-e lehetővé, nemcsak az alkalmazandó büntetés neme és mértéke alapján, hanem a büntetőjogi felelősségre vonatkozó összes rendelkezés egybevetésével kell megállapítani. Az új törvényi szabályokat valamennyi jogkövetkezményt illetően egységesen kell alkalmazni. Nincs lehetőség az új és a régi törvények együttes vagy kombinatív alkalmazására (2013. évi 53. sz., 1994. évi 117. sz., 1980. évi 67. sz. jogesetek).

A 2012. évi C. törvény 38. § (1) bekezdése kimondja, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy - a (4) bekezdésben meghatározott esetekben - azt, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárt.

A Btk. 38. § (2) bekezdése szerint ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja

- a) a büntetés kétharmad,
- b) visszaeső esetén háromnegyed részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

A Be. 258. § (2) bekezdés e) pontja rögzíti, hogy az ítélet rendelkező része tartalmazza a kiszabott büntetést, illetve az alkalmazott intézkedést, valamint az egyéb jogkövetkezményeket, így különösen a feltételes szabadságra bocsátás lehetséges legkorábbi időpontját (Btk. 38. § (1) bekezdés).

A feltételes szabadságra bocsátás lehetősége az új Btk. szerint fentiekből következőleg nem büntetés-végrehajtási kérdés, hiszen amikor nem kizárt a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége a jogalkotó a visszaesői minőséghez köti a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének hátrányosabb meghatározását, mint jogkövetkezményt és nem a szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatához. Ugyanez következik a Kúria 4/2013. (X.14.) Büntető Kollégiumi véleményében írtakból is, mely szerint határozott

tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására.

Az első fokon eljáró bíróság helyesen minősítette a vádlott cselekményét különös visszaesőként elkövetett emberölés bűntette kísérletének. Az adott bűncselekmény elkövetéskori és elbíráláskori büntetési tétele azonos, míg az új Btk. 89. § (1) bekezdésében írtak, a különös visszaesővel szemben maximális büntetési tételkeretként kiszabható 25 év szabadságvesztés a (3) bekezdésben foglaltak szerint alkalmazható, mivel a büntető törvény különös része a különös visszaesőként történő elkövetést a bűncselekmény súlyosabban minősülő eseteként rendeli büntetni. Ugyanakkor az alkalmazandó joghátrányok körét áttekintve megállapítható, hogy az elbíráláskori törvény kedvezőbb a terheltre.

Mindezekre figyelemmel az ítélet az új Büntető Törvénykönyvet alkalmazta a cselekmény minősítése, illetőleg az alkalmazandó joghátrányok szempontjából, és ugyan az elsőfokú bíróság helyesen minősítette az adott bűncselekményt, azonban azt az ítélet az új Btk. szerint kellett megjelölnie határozatában. Mindezt a Btk. 160. § (1) bekezdés és (2) bekezdés h) pontját hívta fel az emberölés bűntette kísérlete bűncselekménye vonatkozásában.

A már hivatkozott új Btk. 38. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontja értelmében a Be. 258. § (2) bekezdés e) pontjára is tekintettel a másodfokú bíróság az ítélet rendelkező részében feltüntette a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját.

A másodfokú bíróság ezen felül sem a súlyosításra, sem az enyhítésre irányuló jogorvoslatokat nem találta alaposnak. Az ügyész fellebbezésben hivatkozott büntetéskiszabási körülmények, a terhelt feltárt többszörösen büntetett előélete mellett nem maradhat figyelmen kívül az ítélet által megállapított eshetőleges szándékkal történő elkövetés enyhítő hatása sem. Így az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetés szükséges, de egyben elégséges is a büntetési célok és a büntetéskiszabási elvek eléréséhez.

Kétségtelen, hogy az alkalmazott szabadságvesztés a törvényi minimumhoz közelít, így enyhítése szóba sem kerülhet, ám a Be. 371. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel az ítélet annak lényeges súlyosítására sem látott lehetőséget.

A járulékos ítéleti rendelkezések közül az első fokú ítéletben törvényes döntés született az előzetes fogvatartásban időtartamok beszámításáról, a bűnjeleket, a polgári jogi igényt érintően és a bűnügyi költség viseléséről is.

A kifejtettek alapján ezért az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Btk. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyebekben helyes indokai folytán a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helyben hagyta.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködésével kapcsolatosan felmerült bűnügyi költség megállapítására vonatkozó rendelkezés a Be. 381. § (1) bekezdésében foglaltakon alapul, melyet a Be. 403. § (5) bekezdése szerint az állam visel.

Debrecen, 2013. október 15.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. a tanács tagja, előadó, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja.

Záradék: A Szolnoki Törvényszék 8.B.692/2012/41. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2013. október 15.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke